

Utskriftversion av: <http://hallandsposten.se/bostad/bostad/1.4352984-en-japansk-horna>

Publicerad 5 oktober 2015

Uppdaterad 6 oktober 2015

Författaren Anna-Lena Haraldsson har länge varit fascinerad av japanska trädgårdar. Bild: Jannis Politidis

En japansk hörna

Harmoni och stillhet präglar den japanska trädgården. Satsa på stenar, kontraster och vintergrönt för den rätta känslan, säger experten.

Fakta

Fakta: Tänk på detta

Var försiktig med färg. Utöver körsbärsblom och azaleor på våren och röda lönnlöv på hösten hör starka färger inte hemma i en japansk trädgård.

Tänk naturlighet. Stigar och vattendrag bör slingra - precis som i naturen. Staket ska vara i naturmaterial.

Kontraster är viktiga. Till exempel ett friväxande lövfällande träd eller buske som står framför en vintergrön häck.

Asymmetri. Trädgårdselement, som stenar, placeras ut i udda antal - oftast tre, fem eller sju.

Välj inte för många växter. |

Titta på bilder av japanska trädgårdar som du tycker om. Försök att hitta samma eller liknande sorter som är härdiga där du bor.

Det är ganska mycket pyssel med en japansk trädgård. Räkna med en hel del beskärning, krattning, sopning och lövrensning.

Fakta: Växter som passar svenskt klimat

Undersök härdigheten först, många av de listade växterna klarar zon fyra till fem, men inte alla.

+Barrväxter: Japansk ädelcypress, gärna den småväxta 'Nana Gracilis', en, tall (går bra med en vanlig tall, men den måste då formas för att inte bli jättestor), japansk idegran.

+Buskar för formklippning: Japansk azalea, häckberberis, slätbladig klippoxbär 'Hagen', japansk järnek, mahonia, praktspirea.

+Övriga buskar: Liten rosenkvitten, körsbärskornell, strävdeutzia, klockbuske, vingbenved, hybridforsythia, trädgårdshortensia, buskpion, praktrododendron, rönnsumak och olvon. |

+Klätterväxter: Klätterhortensia, blåregn.

+Lövfällande träd: Japansk lönn, avenbok, katsura.

+Magnolia.

+Rosenapel.

+Körsbärsträd, som prydnadskörsbär 'Accolade', kurilerkörsbär, bergkörsbär och japanskt prydnadskörsbär.

+Perenner: Daggfunkia, japansk sockblomma, astilbe, daglilja, strandiris, mörkt ormskäg, näckrosor.

+Gräs och bambu: miskantus, fjädergräs, tåg och hakonegräs (använd dessa sparsamt). Bambu passar men sprider sig våldsamt, så sätt en rotspärr.

+Mossa.

Källa: Japanska trädgårdar - en resa i tid och rum av Anna-Lena Haraldsson (GML Förlag, 2015).

Den japanska trädgårdskulturen skiljer sig mycket från den västerländska. Här finns inga färgglada blomsterrabatter eller stora gräsmattor. I stället är det avskalat och naturligt, med stort fokus på stenar.

Anna-Lena Haraldsson arbetar som trädgårdsdesigner och har skrivit boken Japanska trädgårdar – en resa i tid och rum. Hon förklarar att den japanska trädgården är som en stiliserad bild av naturen.

– Perennrabatter, till exempel, existerar i princip inte i traditionella japanska trädgårdar. I stället använder man marktäckande perenner mellan buskar och träd.

Att göra en hel trädgård japansk känns kanske lite övermäktigt. Anna-Lena Haraldsson säger att det lättaste är att börja med ett hörn, och sedan utöka om man vill. Området man väljer är med fördel en plats som har en del skugga.

– Har man en skogigare del på tomten kan den passa utmärkt, förklarar hon.

Använd gärna staket eller skärmar av naturmaterial som bambu för att gränsa av.

Slingrande gångar i trampad jord, grus, trä eller sten visar vägen genom trädgården. Större trampstenar passar också. I Japan användes de från början för att man skulle ta sig torrskodd fram till tehuset. Trampstenar bör vara tjocka och grävas ned stadigt i marken. Det är viktigt att gången inte är helt rak utan känns naturlig att gå på. Storleken på stenarna bör passa trädgårdens storlek. I en mindre trädgård kan 30–60 centimeter långa trampstenar vara lagom, säger Anna-Lena

Haraldsson.

I en äkta japansk trädgård är stenblocken det viktigaste elementet och dessa placeras inte ut hur som helst.

– Om man arrangerar dem på ett bra sätt blir resten mycket enklare, förklarar Anna-Lena Haraldsson.

Stenblocken bör ha olika form och storlek och gärna ordnas i asymmetriska grupper om tre eller fem. Helst ska det se ut som att stenarna har legat på plats en längre tid.

Grusytor krattade i mönster är också typiska för den japanska trädgården. Traditionellt använder man sig av gråvitt grus där själva kornen ska ha en diameter på 5–15 millimeter.

Vatten används inte bara för sitt utseende utan också för sitt ljud. Ett kärl eller rentav en damm är ett fint inslag i hörnan.

– Dammen får gärna ha en naturlig, oregelbunden form, säger Anna-Lena Haraldsson.
Skötsel

Flera av de växter som används i Japan är inte härdiga i vårt klimat, men det finns fina alternativ. Lotus kan ersättas av näckrosor och blommorna på en liten rosenkvitten påminner om den icke härdiga kamelians. Anna-Lena Haraldsson säger att man inte ska plantera för många olika växter, allt för att undvika att det blir rörigt.

– Tänk kontraster när du väljer växterna. Rundade bladformer mot flikiga, och så vidare.

Många av växterna hon föreslår, till exempel vingbenved, har en vacker röd höstfärg.

– Våren och hösten är färgernas tid i den japanska trädgården.

Karin Persson/TT